

11/06/1936 TARİH VE 3039 SAYILI ÇELTİK EKİMİ KANUNUNUN SURETİ TATBİKİNA DAİR TALİMATNAME

Bakanlar Kurulu Karar Tarihi - No: 14/09/1936 - 2/5332

Dayandığı Kanun Tarihi - No: 11/06/1936 - 3039

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi - No: 12/10/1936 - 3432

BÖLÜM 1 :

Madde 1 - Vilayetlerde valilerin, kazalarda kaymakamların başkanlığı altında teşekkül edecek olan çeltik komisyonları çeltik işlerinin göstereceği lüzuma göre komisyon başkanının daveti üzerine toplanırlar. Komisyon üyelerinin yalnız bir rey hakları vardır. Kararlar ekseriyetle verilir. Tesavi vukuunda başkan tarafı ekseriyeti teşkil eder. Komisyon üyelerinin vazife ve mes'uliyetleri müşterektir. Bölge çeltik uzmanları bölgeleri içinde bulunan komisyonların tabii üyesidirler. Uzmanlar bölgelerindeki komisyonların çeltik işlerinde ilmi ve fenni uzuvlarıdır.

Komisyon üyelerinden devlet memuru olanlardan birisi yoksa yerlerine kanuni vekilleri toplantıya gelir. Komisyonlara üye olarak alınacak çeltik çiftçisi kanuni vasıfları haiz ve okur yazar olmak şartile ve geçimi çeltikçilik veya hem çeltikçilik ve hem de çiftçilik olanlar arasından seçilir. Bunun ziraat mektebi mezunu olması tercih edilir.

Çeltik çiftçisinin komisyondaki azalık müddeti üç yıldır. Müteakib seçimlerde eski üyelerin tekrar seçilmesi caizdir. Müddetini bitirmeden herhangi bir sebeple üyelikten ayrılan çeltik çiftçisi yerine bir başkası aynı şekilde seçilip üyeliğe alınır ve çıkanın bakiye müddetini doldurur.

Başka kaza dahilinde çeltik eken bir kimse diğer bir kaza komisyonuna üye seçilemez. Ancak intihab hakkına malik olduğu yerden komisyona üye olarak seçilir.

Kaza komisyonları valilere bağlıdırlar. Bu komisyonlar her ayın başında kazadaki çeltikliklerin zirai ve sıhhi durumu hakkında vilayete bir raporla malûmat verirler. Vilayetler de her ay vilayetin umumi durumunu Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Ziraat Vekaletlerine bildirirler.

Kaza komisyonları vilayetlere ve vilayetler de ayrıca her yıl başında yıllık rapor ve bilançolarını Sıhhat ve Ziraat Vekaletlerine gönderirler. Komisyonlar mutemed heyetlerinin vazifelerini komisyon azaları vasıtasile ve lüzum görüldüğünde kontrol ederler. Merkezdeki komisyonun şimdiki üyeleri komisyon reisinin emrile kaza komisyonlarını teftiş ve kontrol ettikleri gibi vilayet komisyonlarının vazifelerini de Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Ziraat Vekillikleri müfettişleri veya bu Vekaletler tarafından gönderilecek alakadar memurlar tarafından teftiş ve murakabe ettirilir.

Madde 2 - (Değişik madde: 06/05/1955 - 4/5080 K.)

Çeltik ekecekler her yıl komisyonca ilan edilecek ekim vaktinden en aşağı üç ay önce mahalli çeltik komisyonu başkanlığına bir dilekçe ile müracaat edeceklerdir. (Örnek: 1) komisyon

dilekçe sahibinin isteklerini yerine göndereceği üyelerden mürekkep bir heyetle tetkik ettirir. Kanun hükümlerine uygun gelen hususlar hakkında ruhsat kararı verir. Bu karar verilirken talimatnamenin 16 ncı maddesindeki şartlar nazarı itibara alınmakla beraber tarlada çukurluk ve tümsekliklerin bulunması ve eğer varsa akıntıya elverişli bir meyille tesviye ettirilmesi mecburi tutulur. Aksi halde izin verilmez. Müspet ve menfi cevap ve mukarrerat iki ay içinde yazı ile dilekçe sahibine veya dilekçesinde göstereceği vekiline tebliğ edilir.

Çeltik komisyonları vakı olacak müracaatlar üzerine her yıl çeltik ekilecek alanları tesbit ve ilan ve çeltik ekiminin mümkün mertebe toplu olmasına itina ederler. Komisyonlar yeni ihdas edilecek ve kesik sulamaya tabi tutulacak çeltikliklerde zirai ve sıhhi durumu gözönünde bulundurarak kanunun 17 nci maddesindeki sarahat dairesinde keyfiyeti Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Ziraat Vekilliklerine bildirir. Yağışlı veya kurak yıllara göre komisyonlar çeltik ekimine ayrılacak alanları ekicilere göre tayin ve tesbit ederken suyun sulama kudret ve kabiliyetlerini nazarı itibara almak üzere sahaların vüsatini tayin edeceklerdir. Komisyonların bu suretle tayin edecekleri çeltik sahalarında çeltik ekmek isteyenlerin dilekçelerinde istedikleri miktar ve sahadan çok ise o zaman komisyonca suların sevk ve idare, tevzi ve kifayet derecesi gözetilerek ancak tayin edilen sahaya göre ruhsat verilir. Komisyonlar suların miktarına arazi vüsatine ve mahalli iklim ve toprak şartlarına uygun bir münavebe kurulmasını temin ederler.

Çeltik komisyonu kendisine verilen dilekçeler üzerine gerek yeniden yapılacak ve gerekse ötedenberi bulunan çeltikler hakkında yerinde yapacağı araştırmaları üyesi meyanından seçeceği heyete yaptırır. Bu heyetin yapacağı araştırmalar sonunda çeltik ekilmesi istenen alanlar uygun ise izin kağıdı verir. (Örnek: 2) izin kağıtları üç nüsha olarak yapılır. Biri çeltik ekicisine diğeri mutemet heyetine verilir ve bir diğeri de çeltik komisyonu dosyasında saklanır. Bu izin kağıtları komisyon kararıyla verileceğinden evveleminde karar defterine yazılmış ve imzalanmış olması şarttır. Elden karar yapılmaz; kararlar müçtemi bir halde verilir. Çeltik ekicisi izin kağıdını saklamağa ve arandığında ibraz etmeğe mecburdur.

Ruhsatnamelere çeltikliğin mevkii, sınırı, genişliği, su kesim ve nöbet günleri yazılmakla beraber arazinin ve kanalların kroki veya planlarının birer örnekleri de bağlanır. Çeltik komisyonları çeltik ekimine mütaallik istida, muhaberat rapor vesaire gibi bilcümle evrakı muntazam birer dosya halinde ve defterlere kaydetmek suretiyle saklayacaklardır. Komisyonun bütün işleri karara bağlanır.

Madde 3 - İki veya daha fazla kazalar arazisini sulayan kanal ve sulardan istifade etmek suretile çeltik ekilen yerler bu su ile alakadar olan kazalar komisyonlarile o kazalarda o sene ekilecek çeltik sahaları tesbit ve ilan edilmeden komisyonlar herhangi bir çeltikçiye izin kağıdı veremez. Aynı sulardan istifade eden kazalar komisyonları çeltik ekilmesi istenilen alanların genişliğini, toprağın nüfuz kabiliyetini, suların en çok azaldığı mevsim ve aylardaki sulama kabiliyetini, o kazada çeltik ekenlerin miktarını, çeltikçilikteki bilgi ve kabiliyet derecelerini gözönünde tutmak ve ona göre alanları tahdit ve suları taksim ve tevzi ve aralarında tam bir anlaşma yapılmak suretile ve diğeri ürünlerin su ihtiyaçlarını düşünmek şartile çeltik ekicilerine izin verir; aradaki anlaşmazlığın halline kadar hiç bir kaza çeltik ekimine izin veremez.

Aynı kanal ve sulardan istifade eden iki veya daha fazla kazalardan biri çeltik ekmeyip diğeri çeltik ekecekse ve bu sulardan çeltik ekmiyen kaza çeltikten başka ürünlerini sulamak suretile faydalaniyorsa bu gibi kazalar idare heyetleri çeltik komisyonlarına malik

kazalarla uyuşmak mecburiyetindedirler. Uyuşamazlarsa vilayetler veya Ziraat Vekaleti bu ihtilafı en çok bir ay içinde hallederek alakadarlara bildirirler.

Çeltik ekimi çok ve toplu ve elverişli olan ve kontrolu daima kabil ve kolay olan yerlerde suların suladığı sahada takib edilecek veya esasen mevcut münavebelere zarar vermemek şartile muayyen ve topluca olmak üzere çeltik tarlaları her on günde bir kırk sekiz saat susuz bırakılmak suretile kesik sulanır.

Madde 4 - Çeltik komisyonu çeltiklik yapılmasına izin vereceği yerin krokilerini komisyon üyesi olan fen memurlarına iki nüsha olarak yaptırır. Bu krokilerde suların gelir ve gider kanallar ile tali ve yardımcı kanallar ve tarlanın sarıh hududu, biçimi, meyli, sahası, kanunen meskün yerlerle suyun alındığı yere olan uzaklığı, yapılacak bendin mevki ve vesaire gibi yapılması gerekli olan işler tesbit edilir.

Kesik sulama tatbik olunan sahalar suların sulama kudretine göre araziye bir veya birkaç maktaa taksim etmek suretile suyun bu maktalarda ne zaman kesilip ne zaman verileceğini de kaydederler. Bu kroki komisyon kararile tatbik sahasına konmak üzere mutemed heyetlerine verilir.

Mutemed heyetleri gerek bizzat ve gerek su korucuları vasıtasile ellerindeki kroki ve cetvellere göre her tarlanın su kesimini ve su münavebelerini kontrol ederler.

Madde 5 - Yeniden çeltiklik yapılacak olan yerlerde açılacak kanallar ile çeltik veya diğer ürünlerini sulayacak olanlar bu kanalın açılması için kanunun beşinci maddesi mucibince lazım gelen masrafı vermeğe veya bedenen çalışmağa mecburdurlar. Ancak, çeltikten gayri ürünlerini sulayacak olanlar çeltikçiye isabet eden masrafın azami dörtte birini verirler. Veya bu nisbette bedenen çalışırlar. Bu husustaki ameliyat ve işler çeltik komisyonlarının vereceği direktif ve talimatnameler dairesinde mutemed heyetleri nezareti altında çeltikçiler ve diğer ürünler sahipleri tarafından yapılır.

BÖLÜM 2 :

Madde 6 - Mutemed heyetleri belediye teşkilatı olan yerlerde belediye meclisi üyelerinden veya hariçten çeltik komisyonunca seçilecek üç kişiden tereküb eder. Köylerde Mutemed heyeti köy ihtiyar heyetleridir. Hariçten mutemedliğe seçilecek azanın hizmet müddeti üç yıldır. Mutemed heyetleri her on beş günde bir bölgelerindeki çeltikliklerin vaziyeti hakkında bağlı oldukları kaza komisyonuna bir raporla malumat vermeğe mecburdurlar. Mutemed heyetleri ve korucular kendilerine verilen kanuni vazifelerin ifasında tekasül gösterirler veya suistimal ederlerse haklarında Memurin Kanununa göre muamele yapılır.

Madde 7 - Mutemed heyetleri sularını muayyen zamanlarda kesmiyenleri bir mazbata ile azami 24 saatte çeltik komisyonu başkanlığına bildirirler. Komisyon masrafı çeltik sahibinden alınmak üzere mahallinde tetkikat yaptırır ve kanuni icabları tatbik eder.

Tayin olunacak su korucuları Memurin Kanununun müstahdem olanlar hakkındaki ahkam ve şartları haiz olmalıdır. Bunların hizmet müddetleri mensub oldukları komisyonlarca tayin edilir.

Madde 8 - Su taksimi ve sıra işlerinde çeltik ekicileri arasında çıkacak anlaşamamazlık ve dirliksizlikler mutemed heyetleri tarafından düzeltilir. Mutemed heyetleri düzeltmezlerse

komisyonlar düzeltir. İhtilaf aynı kanal ve sulardan istifade eden iki veya daha ziyade köylerin mutemed heyetleri arasında çıkarsa bu dirliksizlikler o kaza komisyonu tarafından düzeltilir. İhtilaf başka başka kazalar mutemed heyetleri arasında olursa kanunun üçüncü maddesinde yazılı hükümlere göre hallolunur.

BÖLÜM 3 :

Madde 9 - (Değişik madde: 02/03/1942 - 2/17473 K.)

Çeltik ne vakit ekilirse ekilsin komisyonlarca ilan edilecek çeltik ekimi vaktinin son günü hiç bir yerde 25 Haziranı geçemez. Çeltik ekincileri buna nazaran ekim müsaadesi almak için komisyon başkanlıklarına vermekle mükellef oldukları dilekçelerini ilan edilen çeltik ekimi vaktinden üç ay evveline kadar çeltik komisyonlarına vermeleri şarttır.

Madde 10 - Çeltik ekmek için izin almak isteyenlerden mahalli komisyonlarca on ar başına 30 - 60 kuruş ruhsatiye alınır. Bu para müstedi tarafından hususi muhasebeler veznesine yatırılır. Müstedi alacağı makbuzu dilekçesine bağlar ve komisyon reisine verir. Hususi muhasebe bu parayı evvela emanete alır. Komisyonlarca tayin olunacak olan 30 - 60 kuruş ruhsatiye resmi mıntakanın muhtelif yerlerindeki çeltikliklerin kabiliyetine, piyasaların vaziyetine ve yapılacak işlerin icab ettireceği masrafların miktarına göre tayin olunacaktır. Mesela bir mıntaka için 40 diğer mıntaka için 50 veya 60 kuruş olarak tayin olunacak ve vaktinde ilan edilmiş bulunacaktır. Komisyonun mahallinde yaptıracağı tetkikat neticesinde çeltikçinin o yerde çeltik ekmesini mahzurlu görür ve kanuna uygun bulmazsa komisyonca vaki olan bu tetkik masrafı çeltikçinin hususi muhasebeye emaneten yatırmış olduğu paradan ödenir. Fazlası çeltikçiye iade edilir. Eğer yatırılan para tetkik masrafını karşılamazsa 31 inci madde mucibince çeltikçiden bakiyesi tahsil edilir. Çeltikliklere aid kanallardan çeltikten gayri ürünleri sulayanlardan çeltik komisyonu o mıntakada ekilecek çeltiklikler için tayin etmiş olduğu ruhsatiye resminin en çok dörtte biri alır. Çeltiklik sahasındaki bu ürünlerin genişliği mutemed heyetleri tarafından tesbit ve sahiplerinin isimleri yazılmak suretile bir cetvel halinde çeltik komisyonuna verilir. Komisyon bu cetvel üzerine on ar başına tayin ettiği sulama ücretini muhasebe hususiyeler vasıtasıyla 31 inci madde ahkamına göre tahsil ettirir. Bir ar yüz metre murabbaıdır.

Tabii su menbalarından, nehirlerden, mihaniki vasıtalarla (su, hava, hayvan, makina veya motör kuvvetleri) arazisini su altına almağa mecbur olanlardan beher on ar başına 30 kuruştan fazla para alınmıyacaktır.

Madde 11 - Çeltik ekicisinden kanun ve talimatnameye aykırı hareketinden dolayı alınacak para cezaları bir defada ve hususi muhasebeler tarafından ve komisyonların müzekkeresi üzerine tahsil olunur. Komisyonun gösterdiği lüzum üzerine suları kesilen çeltikliklere kat'iyen su salınmıyacaktır. Su salındığı takdirde en evvel çeltiklik sahibi ve mutemed heyetleriyle su korucuları mesul tutulur. Ve kanunda yazılı cezalarla cezalandırılırlar.

Komisyonlarca kurutulmak üzere suları zabıta kuvvetile kestirilen çeltiklik sahibi çeltikliği yeniden kanun ve talimatnameye uygun bir şekilde ıslah edeceğine dair müracaat etse bile komisyonlar bu müracaatı nazarı itibara almıyacaklardır.

Madde 12 - Çeltik sulamasında kullanılacak olan kurumlandırılmış sular Devletin, hususi idarelerin veya Evkafın ise bu idarelerin çeltik çiftçisinden on ar başına su parası alabilmeleri için bent, kanal ve kapakların ve gereken diğer hususların fenni ve mahallin icablarına göre

yapılmış olmaları şarttır. Bu icablar mahalli çeltik komisyonlarının yapacağı tetkikatla tesbit ettirilecektir. Ve bu kurumlar ancak komisyonların bu icablar yerine getirildikten sonra yapacakları tetkikat neticesinde kendilerine verecekleri müsaade üzerine çeltikçilere 14 üncü madde mucibince sularını satabileceklerdir.

Bu kurumlar yeniden ihdas edilecek olan çeltik sahalarındaki su tesisatının çeltik komisyonlarının çizecekleri krokiye göre ve kendileri tarafından tanzim ve komisyona tasdik ettirilen fenni projeye istinaden yaptıracaklardır.

Madde 13 - Köylerin orta malı olan sular köy sınırı içinde fişkırın ve köylünün heyeti umumiyesine aid olan kaynak ve çeşmelerdir. Bunlardan çıkan sular o köy sınırı içinde ve o köye aid bulunan bağ ve bahçe gibi köylünün zaruri ihtiyaçlarını temin eden ürünler için muktazi olan su miktarı hesap edildikten sonra geri kalan suyu köy derneğinin vereceği karar üzerine çeltik ekmek isteyen kendi köylüsüne veya diğer herhangi bir çeltik ekicisine satabilir. Çeltik komisyonu bu köyde yeniden yapılacak çeltikliklerin diğer ürünlerin sulanmasına zararı olup olmayacağını her yıl yerine göndereceği ziraat fen memuruna tetkik ettirmek suretile alacağı rapor üzerine dernek kararını ya tasvib veya red eder.

Madde 14 - Kanununun 16 ncı maddesinde yazıldığı veçhile tek tarla veya parça halinde çeltik ekimi yapmak isteyenler, açacakları gelir ve gider kanallarının güzergahındaki arazi, bağ ve bahçe ve diğer mülk sahiplerinin rıza ve muvafakatlarını almak ve onlarla anlaşmak mecburiyetindedirler. Anlaşmadan hiç bir kimse başkasının veya Devletin arazisinden veya mülkünden çeltik kanalı geçiremez. İki taraf uyuşamazlarsa çeltik komisyonuna müracaat ederler ve komisyon yapacağı araştırma üzerine bir uzlaşma şekli bulur ve alakalılara bildirir. Komisyon kararına razı olmayanlar mahkemeye müracaat edebilirler ve mahkeme sonuna kadar komisyonun kararı üzerine gidilir.

BÖLÜM 4 :

Madde 15 - Çeltiklikleri çok veya elverişli olan yerlerde kesik sulama usulünün hangi yerlerde tatbik olunacağı Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Ziraat Vekilliklerince birlikte kararlaştırılır.

Bu şekilde çeltik ektirmek isteyen vilayetler yaptıracakları zirai ve sıhhi tetkik raporlarını komisyonun mütaleasile birlikte talimatnamenin ikinci maddesinde yazıldığı gibi vekaletlere bildirirler.

Madde 16 - Gerek kanununun 17 nci ve gerekse talimatnamenin 2 ve 15 inci maddeleri mucibince mümkün mertebe toplu bir halde çeltik ekiminin her 10 günde bir kırk sekiz saat susuz bırakmak suretile kesik sulama usulünün tatbiki, Sıhhat ve Ziraat Vekilliklerince kararlaştırılan yerlerde arazi aşağıda yazılı evsafda olur ve hazırlanır:

Kısım I.

a) Çeltiklik yapılacak alanlar çeltikliğe getirilecek suların akıntısı istikamatine göre meyilli olması,

b) Toprağın 48 saat içinde kuruyacak kabiliyette olması,

- c) Boşaltma kanal ve su mecralarının önünde suyun akıntısına mani olacak tabii veya arizi hiç bir manianın bulunmaması,
- d) Tarlalardan çıkan ayak sularının su kesim zamanında başka bir maktaa ve çeltikliğe uğramadan mecrayı tabiisine sevk edilebilmesi,
- e) Kesik sulamaya tabi tutulacak çeltik alanlarının mümkün merteye toplu ve her vakit kontrolü mümkün olabilen yerlerde olması,
- f) Kesik sulamaya tabi tutulacak alanları sulamak için açılan kanalların akıntılı, temiz ve şivli ve etrafa su sızıntı ve birikintileri vücuda getirmeyecek şekilde açılmış ve yapılmış olması,
- g) Kanalların bent ve ağızlarında fenni ve mahalli icablara göre ve su tevzi noktasında yine sağlam ve kanala su sızdırmayacak şekilde her neden olursa olsun kapakların yapılmış olması,
- h) Ana boşaltma kanallarının çeltiklik sahasında açılacak diğer yardımcı su verme ve boşaltma kanalları ile irtibatlarının müsaide olması,
- i) Gelir ve gider kanallarının güzergahında bulunan arazi ve köylere mazarratı olmaması ve boşaltma kanallarına dökülen suların köylerin içme ve kullanma sularına karışmaması,
- j) Kesik sulamaya tabi tutulacak alanlarla bu alanlarda yapılacak çeltik ekiminin kanunda ve talimatnamede yazılı hükümlerle şartları tamamen haiz olması.

Kısım II.

- a) Çeltik ekicisi, tarlasını birkaç defa sürer, tırmıklar ve bu suretle talimatnamenin ikinci maddesinde yazıldığı gibi tesviye etmiş bulunur,
- b) Çeltik ekicisi çeltik tarlasında suların akıntısına mani olabilecek çalı, yabancı ot, saz, ağaç ve saire bulundurmıyacaktır,
- c) Çeltik ekicisi tava kaşlarının (tirlerini) muntazam, geniş ve yüksekçe, düz ve yekdiğerine amud ve su sızdırmıyacak bir şekilde yapacaktır,
- d) Çeltik ekicisi tavaya girecek ve tavadan çıkacak sular için açılması gerekli olan ağız ve ayak deliklerini muntazam, sağlam ve çaprast vaziyette açmış bulunacaktır,
- e) Çeltik ekicisi ana kanal ağızlarına ve çeltikliklerde su dağıtma ağızlarında icaba, göre demirden, taştan, ağaç veya tahtadan ve mümkünse betondan ve kolaylıkla açılıp kapanabilen kapaklar yapacaktır.
- f) Çeltik ekicisi çeltik ekeceği tarlaların dış kenarlarına su sızıntılarını toplamak ve boşaltma kanalına akıtmak üzere gerekli kaçamak harkları veya kesikleri açacak ve diğer kanallarla irtibatlarını temin edeceklerdir,
- g) Çeltik ekicisi kaşları (tirleri) yapmak üzere kaşların iki tarafından alınan toprağın yerinde ve tarlanın içinde hasıl olan çukurlukları doldurmak veya tarladaki tümsekleri düzeltmek mecburiyetindedir,

h) Çeltikçi tavaları arazinin meyiline ve düzlüğüne göre geniş, uzun veya dar ve muntazam yapacaktır,

i) Çeltik ekicisi; ayak sularını ayağı ve akıntısı olmyan göl, gölcük, kaynak, azmak ve bataklıklara akıtmıyacaktır,

j) Çeltik ekicisi bu hazırlığı ikmal etmedikçe ve komisyondan ruhsat almadıkça tarlasına su salmıyacak ve tohum atamıyacaktır.

Çeltik komisyonları talimatnamenin ikinci maddesinde yazılı heyete bu işleri tetkik ettirir ve bu maddenin birinci kısmında yazılı şartları muvafık bulduğu takdirde ikinci kısım şartlarının hazırlanmasını çeltikçiye tebliğ eder. Bu şartların da ikmal edildiği çeltikçi tarafından komisyona haber verildikten ve tetkikle anlaşıldıktan sonra tohum atılmasına izin verir.

Madde 17 - Kanununun 18 inci maddesinde yazıldığı veçhile kesik sulama ile çeltik ekilen yerlerde kanunun 2 - 4 ve 7 nci maddelerindeki hükümler dairesinde komisyonların tayin ettikleri müddet zarfında çeltiklik suları aynı gün ve aynı saatte kesilir. Su kesimi lüzumuna göre ana harkların başından veya suların tarlaya girdiği noktadan tamamen veya talimatnamenin 4 üncü maddesinde yazılı maktaları nazarı dikkate alarak kısım kısım yapılır.

Kesik sulama tatbik olunan çeltik tarlalarında su kesildiği zaman tarlada mevcut suların tarla tabanından iyice çekilmesi ve küçük birikintilerin kalmaması lazım olup bunun için de tarla tabanı ve tavalalar talimatnamenin ikinci ve 16 ncı maddelerinde yazılı olduğu veçhile düzeltilir. Çeltikliklerin susuz kalacağı 48 saatlik müddet sular tavalardan tamamen boşaldıktan sonra başlayacağından su kesildikten sonra tarlada ve tavalarda birikinti kalırsa bu müddet başlamış addolunmaz.

Çeltik komisyonları aynı harklardan çeltik tarlalarile birlikte su alan diğer ürünlerin su ihtiyaçlarını giderecek mahalli vaziyete göre tedbirler alırlar.

Madde 18 - Kanununun 19 uncu maddesindeki sarahat dairesinde kesik sulama yapılmıyan yerlerde çeltiklikler köy, kasaba ve şehirlerle sayfiyelerinden 3 kilometre uzakta bulundurulur. Bu uzaklığın tayininde dağınık damlar hesaba katılmaz. Ancak bazı yerlerde olduğu gibi köylülerin senelerden beri toplu bir halde çıkıp toplu olarak oturdukları bağ ve bahçeler köylünün sayfiyesi addolunacağından bu üç kilometrelik mesafe bu ev kümelerinin en sonuncusundan itibar edilir.

Daimi ve kesik sulama ile çeltik ekilen veya ekilecek olan yerlerdeki çeltikliklerin giderlerinden çıkacak olan sular mecrayı asliye kavuşmazdan evvel arazinin münhat olması veya giderin muhtelif sebeplerden dolayı tıkanması ve bu arızanın çeltikçi tarafından izale edilememesi yüzünden bataklık meydana gelen yerlerde mesafe ne olursa olsun çeltik ekimine izin verilmez.

Madde 19 - Kanununun 20 nci maddesinde yazılı şartları haiz bataklıklar civarında yapılacak çeltik ekiminden evvel komisyonlar bölgeleri içindeki bu bataklıkların en kurak zamanlardaki köylere olan mesafelerini tesbit ve tayin edeceklerdir.

Madde 20 - Kanununun 21 inci maddesindeki sarahat dairesinde çeltikliklere su getiren kanalların taşma veya sızıntı suretile etraflarına su birikintileri yapmaları ve çeltiklik kenarlarının su sızdıracak şekilde olmaları yasaktır. Bunun için kanallar muntazam ve şivli

yapılarak lüzum görüldükçe otları ve toprak yığıntı ve çöküntüleri, saz ve taşları temizlendiği gibi her ana yol veya tarla yollarına tetabuk eden noktalara sağlam köprüler ve geçitler konulacaktır. Çeltiklikten çıkan su da aynı şartları haiz kanallarla hiç bir yerde durgun bir hale gelmeden ve taşkınlık yaparak birikinti husule getirmeden dere, göl veya denize akıtılması mecburidir. Bu itibarla bir tarladan çıkan su hiç bir zaman diğer bir çeltik tarlasına verilemez. Çeltik tarlalarına su almak için tutulan su bentlerinden dolayı sıhhi mazarratı varsa bu bentlerin veya bunlardan baş gösterecek su durgunluklarının şehir, kasaba ve köylere olan uzaklıkları üç kilometreden daha az olamaz. Şu kadar ki bu mesafe bendin arkasındaki durgunluğun en son noktasından hesaplanır. Savaklı olan bentlerin muayyen zamanlarda kapakları açılarak, durgun sulara cereyan verilmesi gerektir. Bu şeraiti haiz bentlerde mesafe kesik sulama usulünde olduğu gibidir.

Çeltik biçildikten sonra ertesi yıl ekim hazırlıkları başlayıncaya kadar tarlanın su altında bırakılması yasaktır. Hasattan sonra eğer yeniden çeltiklik ekilmiyecekse mümkün ahvalde tarla sürülerek tavalardan mütevellid çukurluklar ve manialar ortadan kaldırıldığı gibi kanallarda suyun kalmaması ve tutulan bentlerin açılarak suya cereyan verilmesi lazımdır. Komisyonlar su bentlerinin tutulması husule gelecek kabarmanın civardaki arazi, bağ, bahçe vesair ürünlere zarar vermemesine ve taşkınlıklar vücutte getirmemesine dikkat edeceklerdir. Tarlaya gelen su eğer ayrı bir yerde toplanarak ısıtılmış bir su ise bunun hakkında da aynı çeltik tarlası gibi muamele yapılır.

Madde 21 - Çeltikliklerde çalışan ve çalıştırılanlar umumi hıfzıssıhha kanununda olduğu gibi 12 yaşından aşağı olmamaları ve kadınlar arasında da (doğumuna üç hafta kalmış) gebe ve (doğumundan sonra üç haftayı tamamlamamış) emzikli kadınların bulunmaması lazımdır. Çeltikte geceleri kalacak olan amele ve bekçiler için yapılacak barakalar tarlanın hazırlanması işi gibi telakki olunur ve barakalar kanunun 23 üncü maddesindeki tarifât dairesinde inşa edilir. Bunu yapmayanlara tohum atma müsaadesi verilmez.

Madde 22 - Çeltik ekicileri kullanacakları amele ve işçilerin içme sularını temiz ve kapalı fiçi veya başka kaplarda her zaman hazır bulunduracaklardır.

Madde 23 - (Değişik madde: 07/04/1953 - 4/517 K.)

Çeltik sahipleri kullanacakları işçilerin sıhhatlerinin korunması için kanunun 23, 24 ve 25 inci maddelerinde yazılı hususatı temin ve izhar etmekle beraber ayrıca kanunun 26 ncı maddesinde tasrih edildiği üzere diğer bütün sıhhi tedbirleri ve bu meyanda mahallin icaplarına ve çeltik ekim sahaları muhitinde mütemekkin olanların sağlıklarının korunmasına uygun olarak sıtma mücadele veya diğer resmi hakimler tarafından gösterilecek lüzum üzerine, çeltik komisyonlarınca tesbit olunacak esaslar dairesinde, sivrisinek, sürfe ve anaçlarının imhasını sağlayacak tedbirleri almak ve sağlamakla mükelleftirler, ayrıca amelesine parasız sıtma ilaçları vermeğe de mecburdurlar.

Bu sıtma ilaçları, Sıtma Savaş Teşkilatı olan yerlerde mücadele tabib ve sıhhat memurlarının ve olmıyan yerlerde hükümet tabiblerinin daimi teftiş ve murakabesine hazır bulundurulur. (Çeltiklerde çalıştırılan ameleye tatbik olunacak vakı ve şafî tedavi resmi şemaya göre yapılır)

Madde 24 - Çeltikliklerde kullanılan işçilerin sıhhatlerinin korunması için konulan hükümlere aykırı gidenlerden 50 - 100 lira para cezası, birrıza vermiyenlerden hükmen alınır. Tekrarlıyanlardan bu ceza alınmakla beraber bunlara çeltik ekimi yasak edilir. Bu yasak, o sene ve o mevki için muteber olup çeltiğin hangi devirde olursa olsun yok edilmesi demektir.

BÖLÜM 5 :

Madde 25 - Çeltik ekimini geniş mikyasta yapan ve iradı masrafından fazla olan vilayet ve kazalarda komisyon başkanlarının inhası ve Ziraat Vekilliğinin tensib ve tasdikı ile ve kanunun 31 inci maddesi sarahatine binaen o bölgedeki çeltik ekiminin ileri götürülmesi hususlarını temin maksadile ziraat mektebi mezunlarından ücretli mütehassis (çeltik ekimi kontrolü) namile fen memurları tayin edilebilir. Bu memurların zaruri masrafları ile ücretleri o yerin komisyonları tarafından verilir. Bu memur iki kaza işlerine de bakmak ve ücret ve masraflarını bu iki kazadan almak üzere de inha edilir. Bundan başka komisyonlar bölgelerinde ekilen alanlar için çeltikçilerden tahsil edecekleri paradan irad masraftan fazla ise yine komisyon reislerinin inhası ve Ziraat Vekilliğinin tasdikı ile ve münasib bir ücretle evrakı hıfz, muamelatı zabıt ve kayıd vazifelerile muvazzaf olmak üzere bir (çeltik komisyonu sekreteri) istihdam edebilirler.

Madde 26 - Devlete aid tohum ıslah istasyonları, deneme ve üretme tarla ve çiftlikleri bu merasim ve tekliflere tabi tutulmaz.

Örnek: I

Çeltik Komisyonu Başkanlığına

- 1) Çeltikçinin adı, sanı ve sarıh adresi
- 2) Çeltikçinin bırakacağı vekilinin sarıh adresi
- 3) Çeltik ekiminin istediği yerin :
 - A) Kazası
 - B) Nahiyesi
 - C) Köyü
 - D) Mevkii
 - E) Sınırı
- 4) Çeltikliğin köye olan mesafesi
- 5) Çeltiklik ekmek istediği yerin genişliği
- 6) Çeltikliği sulayacak olan suyun nereden geleceği ve nerelerden geçeceği ve ne ile getirileceği
- 7) Çeltikliği sulayacak olan suyun kime aid olduğu
- 8) Boşaltma kanallarının nereden geçeceği ve nereye döküleceği
- 9) Çeltik tarlasının kime aid olduğu
- 10) Çeltik tarlasına bir yıl önce ne ekilmiş olduğu
- 11) Çeltik ekilecek alanda dilekçe sahibinin daimi olarak çalıştırılacak usta, yamak, sucu ve sairenin adedleri
- 12) Çeltikçinin ekeceği çeltik tohumunun çeşitleri

19.. yılında yukarıda mevkii, sınırı ve mesafesi yazılı.....dekarlık alana Çeltik Ekimi Kanunu ve işbu kanunun sureti tatbikına dair talimatname hükümlerine tamamen uygun olmak ve (kesik / daimi)sulama usulü ile ve fenni bir şekilde çeltik ekmek istediğinden çeltik ekimi ruhsatı verilmek üzere intihab ettiğim alanın evvel emirde komisyonunuzca tetkikini ve işbu alanımda çeltik ekmekliğimde bir mahzur yoksa yapacağım hazırlık ve işler hakkında direktif ve talimat verilmesine ve işin ikmalinde de izin kağıdı verilmesini dilerim.

Kanunen vermekle mükellef olduğumkuruş ruhsatiyeyi hususi muhasebeye yatırdığıma dair makbuz ilişik olarak sunulmuştur.

.././193.

15 Kuruş 1 Kuruş
köyünden Oğlu
Mehmed Çeltik

Örnek II.

Tebliğname: Tarihi
No.: Köyünden Oğlu Mehmet Çeltiğe

Komisyonumuza 193... Yılında köyünün mevkiinde ve Köyüne metre mesafede ve doğusu batısı kuzeyi kıblesi sınırlarile mahdud olan araziye çeltik ekmek üzere verdiğiniz tarihli dilekçeniz üzerine komisyonumuzun yerine gönderdiği heyetin vermiş olduğu rapor mündericatı dilekçenizde yazılı hususları teyid etmekte ve gösterdiğiniz bu alanların kanun ve talimatnameye uygun olduğu anlaşılmiş bulunmaktadır. Binaenaleyh çeltik ekmek istediğiniz bu yere izin verilmesinde şimdilik bir mahzur görülmemiştir. Ancak talimatnamenin 16 ncı maddesinin ikinci kısmında yazılı şartlara ve örneği size verilen kroki ve plana ve kanundaki ahkama göregün zarfında hazırladığınız takdirde izin kağıdı verileceğini komisyonun tarih ve sayılı kararile tebliğ ederim.

Çeltik Komisyonu Başkanı
Çeltik komisyonunun tarih ve sayılı kararını tebellüğ ettim. .././19..

Çeltik ekicisi

NOT: BU YÖNETMELİKTEKİ ŞEKİL İÇİN 12/10/1936 TARİH VE 3432 SAYILI RESMİ GAZETEYE BAKINIZ.